

Sürdürülebilirlik iş dünyasının öncelikleri arasında olmalı!

Ali Kamil Uzun
Deloitte Türkiye
Direktör

Aylin Siyahhan
Deloitte Türkiye
Pazarlama ve Araştırmalar
Müdür Yardımcısı

Sürdürülebilirlik ekoloji bilimi ve iş dünyası tarafından farklı açılansa da üstünde anlaşmaya varılan kavrama göre, gelecek nesillerin kaynaklarının ve sağlıklarının tehlikeye atılmadan bugünkü ihtiyaçlarımızın karşılanması anlamına gelmektedir.

Sürdürülebilirlik kavramı, Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun 1987 yılı sonuç bildirisinde ise şöyle yer almakta: "İnsanlık, gelecek kuşakların gereksinimlerine cevap verme yeteneğini tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçlarını temin ederek, kalkınmayı sürdürülebilir kılma yeteneğine sahiptir." Ancak ne yazık ki 1987 yılından günümüze atılan adımlar, gelecek kuşakları ve gereksinimlerini güvence altına almak bir yana küresel iklim değişikliğini negatif yönde etkilemiştir.

Küresel ısınma/iklim değişikliği, bitki ve canlı türlerinin yok olması, nüfus artış hızının düşmesi ve nüfusun giderek yaşlanması, hızlı kentleşme, küresel ekonomik sistemin bir yandan refah ve zenginliği, diğer yandan da fakirlik ve yokluğa yol açması, kaynak (üretimde kullanılan başta enerji ve tarımsal ürünler olmak üzere) kullanımının daha önce görülmedik şekilde hızla sorun olmaya başlaması gibi sorunlara yol açtı. BM raporlarına göre küresel ısınmanın 2100 yılına kadar 1,8 ila 4 derece arasında artış göstereceği ve deniz seviyesinin ortalama 140 cm yükseleceği belirtilmektedir.

BM raporlarında küresel ısınmanın 2100 yılına kadar 1,8 ila 4 derece arasında artış göstereceği ve deniz seviyesinin ortalama 140 cm yükseleceği belirtilmektedir.

Doğada meydana gelecek bu yüksek tahribat gıda sistemlerinin geleceğini de tehdit ediyor. Deloitte'un "Global Gıda Sistemleri Raporu'nda" küresel ısınmanın etkisiyle, 2030 yılında 8,5 milyara ulaşması beklenen dünya nüfusunun açlık, gıda üretiminde çalışan özellikle küçük ölçekli çiftçilerin de işsizlik tehdidi altında olduğu vurgulanıyor. İklim değişikliği ve beraberinde yaşanan ve yaşanacak olan doğal afetlerle önümüzdeki 13 yıl içerisinde yaklaşık 122 milyon kişinin işsiz kalması ihtimali de ayrıca belirtilmekte. BM'nin 2015 yılı raporunda yer alan 2030 yılı projeksiyonlarına göre ise iklim değişikliği sebebiyle yaklaşık 1 milyar kişi yetersiz beslenme tehlikesiyle karşı karşıya.

Tüm bunlara ek olarak iklim değişikliğinin de sebep olduğu tufan, sel, kuraklık, aşırı sıcak ve soğuk gibi doğal afetlerin sayısı

1970 yılıyla karşılaştırıldığında tam 5 katına ulaşmış ve 2030 yılı ve sonrasında 250.000 ek ölüme sebep olacağı "Dünya Meteoroloji Örgütü" tarafından vurgulanmıştır. İklim değişikliğinin her sene toplum sağlığı ve çevreye olan negatif etkisinin faturası ise 2-4 milyar dolar arasında değişmektedir.

Sürdürülebilirlik bağlamında neler yapılıyor?

Bugün itibarıyla küresel anlamda, iklim değişikliği sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde tartışılmaktadır. Konuyla alakalı uluslararası toplantılar, çalıştayların yanı sıra; küresel zirveler toplanmakta ve mücadele için enstitüler, sivil inisiyatifler, kamu girişimleri kurulmaktadır. Bu çerçevede bilinirliği en yüksek olan ve neredeyse bir çatı kuruluş gibi hareket ederek raporlarıyla ve düzenlediği toplantılarla uluslararası toplumu harekete geçiren kuruluş BM'dir. Sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde BM 2015 yılında "17 Hedef" tanımlamıştır. Bu hedeflerin 13.'sü olan "İklim Eylemi" başlığı altında, yine 2015 yılında iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla Paris Anlaşması imzalanmış ve hemen ertesi sene devreye alınmıştır. Bu anlaşma, amacı sera gazı salınımını kısıtlamak olan 1992 tarihli Kyoto Protokolü'nün devamı niteliğinde olup bütün ülkeler tarafından imzalanmıştır.

İş dünyası ve sürdürülebilirlik

İş dünyası için de son dönemde önem kazanan sürdürülebilirlik konusu yalnızca şirketlerin büyümeleri, rekabet yetenekleri ve geleceklerini tehdit etmekle kalmamakta, aynı zamanda yeni fırsatlar da yaratmaktadır. New York'ta 2014 yılında düzenlenen ve hükümet, iş dünyası ve sivil toplumu bir araya getiren iklim zirvesinde, çok uluslu birçok firma konuyla ilgili çözüm sağlanabilmesi amacıyla başlatılan "İklim Eylemi Ajandası"nın bir parçası olmayı kabul etmiştir.

Şirketler enerji verimliliği ve düşük karbon ayak izi konularında yaptıkları uzun vadeli yatırımlar aracılığıyla iklim sorunu için yaratıcı çözümler sağlayabilmektedirler. Fosil yakıt kullanımıyla doğrudan ilişkilendirilen iklim değişikliğini önlemek amacıyla dünya genelinde, 2016 yılında yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımın miktarı 241,6 milyar dolara ulaşmış olup, önümüzdeki yıllarda bu sayının çok daha yukarı tırmanması beklenmektedir. Bunun yanı sıra bugün yapılacak 6 milyar dolarlık yatırımla, önümüzdeki 15 sene içerisinde meydana gelebilecek doğal afet kaynaklı 360 milyar dolarlık kayıp önlenilmekte ve iklim konularında atılabilecek tüm bu adımlar, şirketlerin büyümesi için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

Sürdürülebilirlik konusunun işletmeler üzerindeki direkt finansal etkilerinin yanı sıra, dolaylı olarak finansal tablolarını etkileyebilecek sosyal etkileri de mevcut. Forbes dergisine göre, Y kuşağı 2030 yılına kadar şirketlerin %75'ini oluşturacak. Deloitte'un Y Kuşağı Araştırması'nın sonuçlarına göre, Y kuşağının önemli özelliklerinden biri yaptıkları işin anlam ifade etmesini ve bunun da ötesinde sosyal bir etkiye sahip olmasını istemesidir. Bu doğrultuda kurumsal sosyal sorumluluğun

Şirketler, enerji verimliliği ve düşük karbon ayak izi konularında yaptıkları uzun vadeli yatırımlar aracılığıyla, iklim sorunu için yaratıcı çözümler sağlayabilmektedirler.

(KSS); yani tutarlı şekilde ve önceden belirlenmiş ve pozitif sosyal etkilere sahip bir şirket politikasının gereği olarak, iklim değişikliği gibi önemli ve ivedilikle ele alınması gereken bir konuda proaktif tutum izleyen şirketler, kendileri için hayati öneme sahip yetkin insan kaynağını çekmekte. Bu başarı, kurumların belirttiğimiz gibi rakiplerinin önüne geçmelerini ve nihayetinde daha başarılı finansal sonuçlar elde etmelerini sağlayacaktır. KSS hakkında müşteriler üzerine yapılan bir diğer araştırmaya göre ise, müşteriler toplumsal ve çevresel etkileri pozitif olan şirketlerin ürünlerine daha fazla para ödemeyi kabul etmekte, marka etkileşimlerini derinleştirmekte ve sonuç olarak şirketlerin gelirlerini arttırmaktadırlar.

Belirttiğimiz tüm bu önemli etkileri nedeniyle, global şirketler KSS anlamında görünürlüklerini arttırmak için Avrupa Komisyonu'nun, Global Reporting Initiative raporu gibi uluslararası örgütler tarafından düzenlenen KSS endekslerine girmeye çalışmaktadırlar. Benzer şekilde ve kamuoyundan gelen baskılar üzerine ülkemiz de "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Sürdürülebilirlik Endeksi", "Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu", "GRI Sürdürülebilirlik raporlaması" gibi araştırmalarda yer alabilmek için küresel rakipleri gibi enerji verimliliği yatırımları yapmakta, çalışanlarına çevre konusunda eğitim vermekte, yeşil ofisler kurmakta ve tüm bunların devamlılığa sahip olabilmesi için sürdürülebilirlik direktörleri atamaktadır.

Son dönemde gerçekleşen tüm bu olumlu adımlara ve kamuoyunun konuya olan ilgisine rağmen mevcut tüketim alışkanlıklarımız nedeniyle, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, 2 Ağustos'un Dünya Limit Aşım günü olduğunu, yani bir yıllık kaynaklarımızı tamamen tükettiğimizi ve yılın geri kalanını 2018 yılından ödünç alarak geçireceğimizi açıklamıştır. Sonuç olarak tutumlarımız ve küresel nüfus artış hızımız dikkate alındığında, 2030 yılında ihtiyaçlarımızı karşılamak için ikinci bir gezegene ihtiyaç duyacağız. Kısa vadede bu çözüm mümkün olmadığı için tekrar anlaşılmakta ki, insanoğlu kendi geleceğinin hem en büyük tehdidi hem de en büyük mimarı konumundadır!

Bugün yapılacak 6 milyar dolarlık yatırımla, önümüzdeki 15 sene içerisinde meydana gelebilecek doğal afet kaynaklı 360 milyar dolarlık kayıp önlenebilmektedir.